

1. Obiekt

WIATRAK-KOZŁAK

2. Czas powstania

k. XIX w.

3. Miejscowość

CZOŁNA

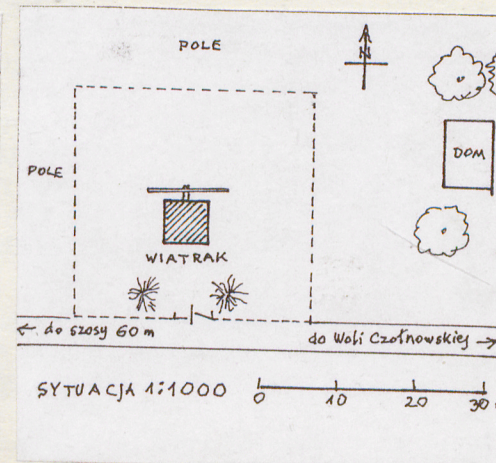
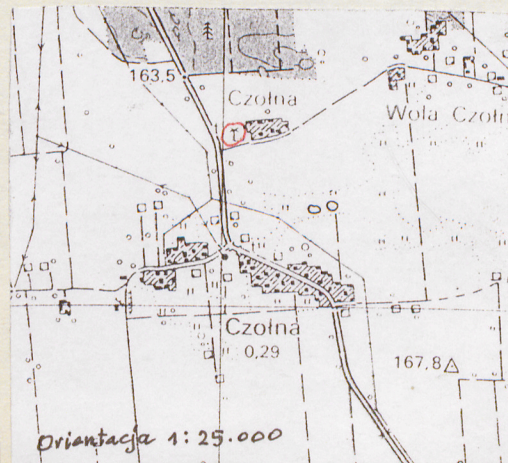
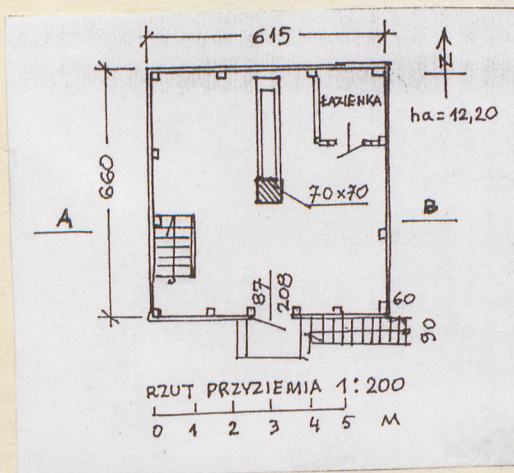
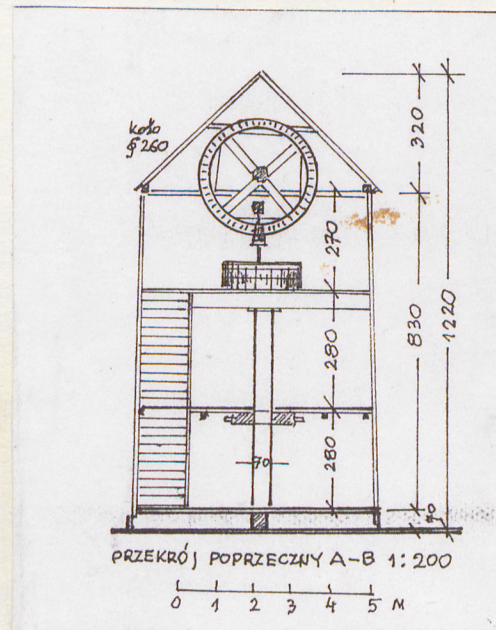
11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

Widok od południa

Widok od pn.-wsch.

4. Adres

Czołna
p-ta 21-143 Baranów

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo lubelskie

gmina Baranów

pow. PUŁAWY

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo lubelskie

powiat Puławy

8. Właściciel i jego adres

Ewa i Andrzej Stokowscy
03-528 Warszawa, ul. Smoleńska
66/12

9. Użytkownik i jego adres

J.W.

10. Rejestr zabytków

Nr A/452 data 31.12.1977

Sytuacja. Wiatrak usytuowany jest 400 m na północ od wsi Czołna, w odległości 60 m od drogi Czołna-Baranów, przy niewielkim przysiółku. Ustawiony jest na działce 30x30 m zamkniętej drewnianym ogrodzeniem sztachetowym.

Materiał i konstrukcja. Budynek wiatraka wykonany jest z drewna sosnowego, konstrukcji szkieletowo-ramowej, zawieszanej na belkach pojazdowych i belce mącznej, opartych na środkowym dębowym słupie /"królu"/, usztywnionym u dołu czterema zastrzałami na skrzyżowanym przyciesiu /"kozłem"/. Tak było pierwotnie, po przekształceniu wiatraka na cele rekreacyjne wykonano pod przyciesiami podmurówkę, ułożono podłogę oraz usunięto trzy zastrzały kozła. Jeden zastrzał /tylny/ pozostawiono dla zobrazowania dawnej konstrukcji. Zmodernizowano wnętrze, m.in. w prawym tylnym narożu urządzono łazienkę wydzieloną drewnianymi ściankami.

Rzut na planie prostokąta zbliżonego do kwadratu, 6,15x6,60 m.

Bryła w formie prostopadłościanu lekko zbieżnego u szczytu.

Elewacje oszalowane deskami przybijanymi w układzie pionowym z listwaniem. W elewacji frontowej na parterze drzwi wejściowe i schody zewnętrzne do ganku na pierwszym piętrze. W elewacji tylnej w szczycie osadzony wał główny ze skrzydłami /śmigłami/.

Dach dwuspadowy ze ściętym wierzchołkiem od strony skrzydeł, pokryty gontami. Wieżba krokwiowo-płatwiowa.

Wnętrze trzykondygnacyjne, każda kondygnacja jednoprzestrzenna. W parterze wydzielone niewielkie pomieszczenie na łazienkę.

Wyposażenie. Zachowane częściowo jako eksponaty, nie użytkowane: wał główny z kołem palecznym, cywim i złożeniem kamieni. Winda do worków ze zbożem, stawidło, odsiewacz z gazą, skrzynia mączna.

Instalacja elektryczna.

Wiatrak zbudował Mazurek w k.XIX w. Od niego zakupił po pierwszej wojnie światowej Bolesław Kosowski. Wiatrak był czynny do 1961 r. kiedy zainstalowano w nim silnik elektryczny i w ten sposób przerobiono na młyn.

W 1976 r. wiatrak kupił Zbigniew Gieniewski dziennikarz z Warszawy i przerobił na pawilon letniskowy zachowując część wyposażenia.

Obecnie wiatrak przeszedł na własność siostrzeńców Ewy i Andrzeja Stokowskich.

Wiatrak w Czołnie był typowym koźlakiem.

14. Kubatura	390 m ³	15. Powierzchnia użytkowa	120 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne	wiatrak	17. Użytkowanie obecne	obiekt letniskowy
--------------	--------------------	---------------------------	--------------------	-----------------------------	---------	------------------------	-------------------

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

Wiatrak był remontowany w 1947 roku /data była wycięta na dawnej chorągiewce/. Wówczas wycięto w ścianach bocznych kolistę otwory i umieszczono w nich małe wiatraczki do ustalania kierunku wiatru.

W 1961 roku zainstalowano napęd elektryczny, wiatrak przerobiono na młyn.

W 1976 roku nowy właściciel dokonał gruntownego remontu przerabiając wiatrak na obiekt wypoczynkowy. Dorobiono wówczas skrzydła /śmigi/ - nie użytkowane. Wycięto trzy zastrzały w koźle, konstrukcję wiatraka osadzono na stałe na nowym fundamencie.

19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

Fundamenty pod całą powierzchnią wiatraka nowe, z gruzobetonu, na nich legary i nowa podłoga. Ściany zewnętrzne z nowym oszalowaniem. Stropy nowe.

Konstrukcja i pokrycie dachu dobre.

Wyposażenie zachowane częściowo, obrazujące dawne urządzenie wiatraka, nie użytkowane.

Instalacja elektryczna dostosowana do potrzeb bytu okresowo mieszkających w wiatraku wczasowiczów.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Po przerobieniu na obiekt wypoczynkowy wiatrak utracił cechy zabytku.

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Biblioteka

Zabytki architektury i budownictwa w Polsce,
22, wj. lubelskie. Warszawa 1995, s. 8.

T. Jończyk, Wiatraki jako element kształtujący
krajobraz wsi w dawnym powiecie puławskim. Lublin
1982, s. 48, mps UMCS.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

T. Jończyk, fot. 1982, zb. pryw.

25. Opracował

tekst ..... Janina Petera, 1996
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki ..... Janina Petera, 1996
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. .... Janina Petera, 1966
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów ..... ROSIOSK w Lublinie

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

Wkładka nr 1

REGIONALNY OŚRODEK
STUDIÓW I OCHRONY
ŚRODOWISKA KULTUROWEGO
20-113 Lublin, ul. Archidiakońska 4
W-0127 65023-34000000
33-1-831-43101

1. Miejscowość.....	CZOŁNA	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina.....	Baranów	WIATRAK-KOZŁAK	Fotografie
3. Województwo.....	lubelskie		

Widok od pd.-zach.

Widok od wschodu

Osadzenie wiatu skrzydłowego

Fragment "króla"

Kamień

Widok z drogi (szosy)

Wkładkę założył: ..... Janina Petera, 1996
(imię, nazwisko, data)
 Miejsce przechowywania negatywów: ..... ROSiOSK w Lublinie

Widok od frontu

Fot. T. Joneczyk 1982

Fot. T. Joneczyk 1982

Fot. T. Joneczyk 1982